

Klass: *Lecanoromycetes*, **Ordning:** *Peltigerales*, **Familj:** *Collemataceae*, **Släkte:** *Collema* (gelélavar), **Art:** *Collema nigrescens* - läderlappslev (Huds.) DC. **Synonymer:** *Collema vespertilio* (Lightf.) Hoffm., *Lichen nigrescens* Huds.

Kännetecken

Läderlappslev är en, upp till 10 cm, stor bladlav med mörkt olivgrön till mörkbrun bål som sväller i väta. I torrt tillstånd är ovansidan täckt av rynkor, åsar och blåsor, oftast med små klotformade utskott (isidier). I norra och mellersta Sverige dominerar rikt fertila populationer medan laven oftast är steril i sydvästra Sverige.

Utbredning och status

Arten har sina rikaste förekomster i ett begränsat område i sydvästra Sverige samt i västra Jämtland. Den totala utbredningen omfattar dock stora delar av landet. Flera nya fynd har gjorts i norra Sverige men förekomsterna är oftast små och sterila. Den tycks vara på tillbakagång utanför sydvästra Sverige och västra Jämtland. I övriga Norden är den känd från Norge och Finland (rödlistad). Den är spridd i suboceaniska delar av Europa samt i Nordamerika.

Ekologi

Läderlappslev finns huvudsakligen på barken av gamla mossiga lövträd (främst lönn, rönn, asp och ask) på lokaler med hög luftfuktighet. I norra Sverige växer den främst på asp och sälg. Den växer ofta tillsammans med andra rödlistade *Collema*-arter som t.ex. skorpigelélev *Collema occultatum* och aspgelélav *C. subnigrescens*.

Hot

Avverkning av gamla lövträd i parker, kyrkogårdar och vid gamla torp, liksom avverkning av lövträd och buskskikt i skogsmark utgör ett hot. I norra Sverige är det största hotet avverkning av asp och sälg, jämte igenväxning med gran av lövbrännor och gamla odlingsmarker.

Åtgärder

Lämpliga lokaler bör skyddas. Tills vidare bör lokaler i skog undantas från rationell skogsskötsel. Det är också viktigt att hålla öppet kring förekomster på träd i jordbrukslandskapet.

Övrigt

Utländska namn – NO: Brun blæreglye, FI: Lännehyytelöjäkäli.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 9010 Taiga (Alpin region (ALP) och Boreal region (BOR)), Typisk art i 9020 Nordlig ädellövskog (Boreal region (BOR)), Typisk art i 9070 Trädklädd betesmark (Boreal region (BOR)), Typisk art i 9180 Ädellövskog i branter (Boreal region (BOR)), Skogsstyrelsens signalart

Litteratur

Degelius, G. 1954. The lichen genus *Collema* in Europe. *Symb. Bot. Ups.* 13(2).

Karström, M. 1993. Indikatorarter som biologisk inventeringsmetod - formulering av biologiska kriterier för urval av sökbiotoper. I: Olsson, G. A. & Gransberg, M. (red.), Indikatorarter för identifiering av naturskogar i Norrbotten. *Naturvårdsverket, Rapport 4276*, sid. 19–96.

Författare

Roland Moberg 1984. Rev. Svante Hultengren 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.